

Kursuse nimi- Piibli eksegees ja praktika (*Biblical exegesis and practise*)

Ainekood ja maht- VKTJ.02.05 (6 EAP)

Õppeaht- 6 EAP, millest on 36 kontakttundi ja 120 tundi iseseisvat tööd).

Kursuse õppejõud-

Ermo Jürma (M. theol), ermo.jyrma@ekklesia.ee

Margus Kask, margus.kask@kogudused.ee

Sander Tulk, sandertulk@gmail.com

Õpiväljundid

Õppeaine lõpuks üliõpilane...

- tunneb piibliteksti eksegeesi üldiseid põhimõtteid;
- suudab etteantud tekstist lähtudes skemaatiliselt kirjeldada piibliteoste struktuuri;
- saab aru konteksti mõjust konkreetse teksti tähendusele ja arvestab sellega eksegeesis;
- on tuttav piibliteksti kirjanduslike eripäradega;
- eksegeesib piibliteksti jutlustamiseks vajalikul tasemel

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Hindamismeetodid	Täht-aeg	Kas eristav (E) või mitte-eristav (ME)	Hindamiskriteeriumid
HM1 - Essee kirjutamine (12000 tähemärki pikk) ja selle esitus loengus ühe Genesisi algloo teemal (1Ms 1-11, vt Moodles esitatud nimekirja „Genesisi esseede teemad“).	18.10 ja 21.10. 2021	ME	Essee järgib KUSi „Kirjalike tööde koostamise juhendit“ Teemat on avatud adekvaatselt ja loogiliselt. Esse kirjutamisel on kasutatud loengutes ja seminarides läbivõetud ning ainekavas toodud kohustuslikke ja soovituslikke õppematerjale ning nendele lisaks vähemalt üht võõrkeelset Genesisi kommentaari. Töö on esitatud 3 päeva enne loengutundi (18.10.21) Moodlesse. Essee on loengus ette kantud 12 minuti jooksul Peale ettekannet on vastatud kaasõppijate küsimustele
HM2 - UT teksti eksegees Töös esitub: eksegeesi üldiste põhimõtete	05.04. 2022	E	A – töö vormistus vastab kehtivatele kirjalike tööde nõuetele, eksegeesi põhimõtete

<p>tundmine; konkreetse piibliteose struktuuri kirjeldamise oskus; perikoobi kirjanduslik eripära.</p>			<p>tundmine perikoobi eksegeesis on väljapaistval tasemel, rakendab süstemaatiliselt ja põhjendatult eksegeesi põhimõtteid ja samme perikoobi tähenduse avamiseks, oskab kirjeldada perikoobist lähtuvalt piibliteose struktuuri, selgitab veenvalt perikoobi kirjanduslikku eripära. B – töö vormistus vastab kehtivatele kirjalike tööde nõuetele, perikoobi eksegees peegeldab eksegeesi üldiseid põhimõtteid, rakendab eksegeesi põhimõtteid perikoobi tähenduse avamiseks, oskab näha piibliteose struktuuri, mõistab perikoobi kirjanduslikku eripära. C – töö vormistus vastab üldiselt kehtivatele kirjalike tööde nõuetele, rakendab osaliselt eksegeesi põhimõtteid ja samme perikoobi tähenduse avamisel, selgitab mõningal määral perikoobi kirjanduslikku eripära ja piibliteose struktuuri. D – töö vormistus vastab osaliselt kehtivatele kirjalike tööde nõuetele, rakendab raskustega eksegeesi põhimõtteid, selgitab vähesel määral perikoobi kirjanduslikku eripära ja piibliteose struktuuri. E – töö vormistus vastab väga vähesel määral kehtivatele kirjalike tööde nõuetele, rakendab suurte raskustega eksegeesi põhimõtteid, selgitab väga vähesel määral perikoobi kirjanduslikku eripära ja piibliteose struktuuri. F – töö vormistus ei vasta kehtivatele kirjalike tööde nõuetele, ei rakenda eksegeesi põhimõtteid, ei selgita perikoobi kirjanduslikku eripära ja piibliteose struktuuri.</p>
<p>HM3 - Jutluse laiendatud kavand UT teksti eksegeesi</p>	<p>05.04.2022</p>	<p>E</p>	<p>A – töös väljendub väljapaistval tasemel oskus tuua esile</p>

<p>põhjal Jutluse kavandis peab väljenduma perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja eksegeesi põhisammude rakendamise oskus praktilisel jutluse koostamise protsessis.</p>		<p>perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja eksegeesi põhisammude rakendamine praktilises jutluse koostamise protsessis. B – töös väljendub oskus tuua esile perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja eksegeesi põhisammude rakendamine praktilises jutluse koostamise protsessis. C – töös väljendub väga üldine oskus tuua esile perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja eksegeesi üldiste põhisammude rakendamine praktilises jutluse koostamise protsessis. D – töös väljendub mõningane oskus tuua esile perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja eksegeesi mõnede põhisammude rakendamine praktilises jutluse koostamise protsessis. E – töös väljendub nõrk oskus tuua esile perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja nõrk eksegeesi põhisammude rakendamine praktilises jutluse koostamise protsessis. F – töös ei väljendu oskus tuua esile perikoobi konteksti mõju teksti tähendusele ja ei rakenda eksegeesi põhisamme praktilises jutluse koostamise protsessis.</p>
--	--	--

Lõpphinde kujunemine. Sooritatud peab olema HM 1 vastavalt hindamiskriteeriumidele ning HM 2 ja HM 3 keskmise põhjal kujuneb õppeaine hinne.

Õppeprotsessi kirjeldus koos kuupäevadega

Audoorn e õpe	Eelnev iseseisev töö	Audoorse sisu ja meetodid
30–31. aug (6 ak t) Nuutsaku	-	Loeng Eksegees Piibli alglood (S. Tulk E. Jürma)
16. sept (4 ak t) Tln audit	Lugeda: Thielicke, H. <i>Kuidas maailm alguse sai</i> . Inimene Piibli alglugudes. Tallinn: Logos 1993. Ja William Sanford La Sor, David Allan Hubbard, Frederic William Bush. <i>Old Testament Survey- The Message, Form, and Background of the Old Testament</i> . William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan 1989. Lk 68-88 (PDF Moodles)	Loeng Piibli alglood (E. Jürma)
21. okt (4 ak t) Tln audit	HM 1	Seminar Esseede ettekandmine ja analüüs (E. Jürma S. Tulk)
11. nov (4 ak t) Tln audit	HM 1	Seminar Esseede ettekandmine ja analüüs (E. Jürma S. Tulk)
09. dets (4 ak t)	-	Loeng – ” UT eksegeesi sissejuhatus ” UT tekstide jagamine eksegeesiks üliõpilastele. (M. Kask)
13. jaan (2 ak t)	UT perikoobi eripäradega tutvumine, perikoobi üldise tutvustamise ettevalmistamine eesseisvaks loenguks	Praktikum – üliõpilased tutvustavad oma esimesi uurimistulemusi teksti eksegeesimisel. (M. Kask)
10. veeb (4 ak t)	Lugeda: P. Roosimaa „Evangeeliumi tähendus algkristlaste juures”; eksegeesi seniste tulemuste tutvustamise ettevalmistus.	Loeng – evangeeliumite eripäradest, lähtudes eksegeesitavatest perikoopidest. Praktikum – eksegeesi seniste tulemuste tutvustamine. (M. Kask)
10. märts (4 ak t)	Eksegeesi tulemuste tutvustamise ettevalmistus	Praktikum – eksegeesi seniste tulemuste tutvustamine. (M. Kask)
07. aprill (4 ak t)	HM2 ja HM 3 Eksegeesi tulemuste rakendamine jutluse kavandi koostamiseks. Hindamiskriteeriumite esitamise ettevalmistus.	Praktikum – eksegeesi tulemuste ettekanded , a` 12 min , millele lisanduvad küsimused ja arutelu. (M. Kask)

Kohustuslik kirjandus:

- **von Rad, G.** *Genesisie alglood.* (Tartu: TÜ Usuteaduskond, 1995.)
- **Thielicke, H.** *Kuidas maailm alguse sai.* Inimene Piibli alglugudes. (Tallinn: Logos 1993.)
- **A. Pohl.** Eksegees, meditatsioon, kontseptsioon. (Tartu: Logos, 1997.)
- **P. Roosimaa.** *Evangeeliumi tähendus algkristlaste juures.* – *Usuteaduslik Ajakiri.* 1/2006.
- **Colin Brown** (toim) *The New International Dictionary of New Testament Theology.* (Grand Rapids: Zondervan, 1986. - perikoobiga seotud artiklid.)
- **David Noel Freedman** (toim) *The Anchor Bible Dictionary.* - perikoobiga seotud artiklid.
- **William Sanford La Sor, David Allan Hubbard, Frederic William Bush.** *Old Testament Survey- The Message, Form, and Background of the Old Testament.* (William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan 1989. Lk 68-88 (PDF Moodles)
- **Fritz Rienecker.** *Suur piiblileksikon.* (Tallinn: Logos, 2011)
- Valitud UT perikoobiga seonduvad UT teoste seletused.

Soovituslik kirjandus:

- **Tõnnisson, T.** *Maailma algusest Aadamani.* (Tartu 2007, 18.)
- **Jürma, Ermo.** *Suurest Paugust Aadamani.* – (Teekäija. 1/2009.)
- **Roosimaa, P.** *Jutluse piibellikud alused.* – *Homileetika.* Koostanud Lehtsaar, T, Soom, K. (Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2005; lk 39-60.)
- **Frederick Fyvie Bruce** *Uue Testamendi ajalugu.* (Tallinn: Logos, 2000).
- **Karl Martin Fischer,** *Algkristlus.* (Tallinn: Logos, 1995).
- **Eduard Lohse,** *Uue Testamendi tekkelugu.* (Tartu: Eesti Üliõpilaste Seltsi Kirjastus, 1994).
- **Rudolf Smend,** *Vana Testamendi tekkelugu.* (Tartu: Greif, 1996)
- **Gordon Wenham,** *Rethinking Genesis 1-11: Gateway to the Bible* (USA: Cascade, 2015).
- **Urmas Nõmmik, Randar Tasmuth.** *Sissejuhatus eksegeetikasse.* (Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut, 2006.)
(https://www.academia.edu/1644046/Sissejuhatus_eksegeetikasse._Meetodiopik_tudengitele_ja_kiriku_tootegijatele)